

Årsrapport 2012

Annual Report 2012

Experimentarium®

- DU BLIVER SJOVT NOK KLOGERE

EXPERIMENTARIUMS ÅRSRAPPORT 2012 / ANNUAL REPORT 2012

Ansvarshavende redaktør / Chief editor Lise Rud Kinch

Redaktion / Editorial team Kim Gladstone Herlev, Charlotte Koldbye, Helle Rimmer, Erik Johansen

Korrektur / Proofreading Nina Breinegaard

Oversættelse / Translation Intertext

Grafisk design / Graphic design Lotte Kokfelt

Tryk / Printing Eks-Skolens Trykkeri ApS

Fotos / Photography Thomas Cato Pedersen, Flemming Leitorp, Maria Holst Mouritzen, Mathias Nielsen, Michael Schlosser, Poul Kattler

Tuborg Havnevej 7, DK-2900 Hellerup

Tel +45 3927 3333, Fax +45 3927 3395

info@experimentarium.dk

www.experimentarium.dk

Experimentarium er en almennyttig fond CVR-nr. 10 45 55 37

Experimentarium is a non-profit foundation VAT No. 10 45 55 37

**experimentarium.dk -
the home of natural science**

A new building in 2015 also means a brand-new site that sets new standards for the promotion of natural science on the internet. Whether you are a teacher, a high school student, or just interested in natural science, this is where you will find an educational web experience.
Johannes Lange, webmaster

Støtten til Experimentariums Udbygningsprojekt kommer fra A.P. Møller Fonden, Villum Fonden, Knud Højgaards Fond, Augustinus Fonden, Orients Fond, Industriens Arbejdsgivere i København samt Louis Petersens Legat

Årsrapport 2012

Experimentariums Udbygningsprojekt

2012 blev et helt specielt år for Experimentarium!

Siden købet af bygningen i 2008 har Experimentarium arbejdet målrettet på at skabe grundlaget for en omfattende udbygning af science centret. Donationer fra en række danske fonde har sikret, at Udbygningsprojektet indledes fra starten af 2013.

Udbygningen af Experimentarium sker opad, idet bygningen får tilført to ekstra etager. Samtidig gennemgår bygningen en omfattende renovering og ombygning, som giver den et nyt arkitektonisk udtryk. Og husets infrastruktur bliver tilpasset de behov, der skal opfyldes for at drive et moderne science center med en halv million besøgende om året.

Udbygningen medfører en markant udvidelse af det samlede udstillingsareal. Indendørs skaber det et ekstra areal på 2800 m² og dermed mulighed for at præsentere nye permanente og temporære udstillinger. Og udendørs opfylder den et mangeårigt ønske om at formidle naturvidenskab og teknik under åben himmel. Det sker på taget af den nye bygning i 18 meters højde, hvor et nyetableret udstillingsområde på 2400 m² giver Experimentarium en helt ny dimension.

I alt kommer Det Ny Experimentarium til at råde over 10.000 m² udstillingsareal mod i dag ca. 6.000 m².

Den nye bygning indeholder en række nye faciliteter: flere publikumsværksteder, en flexscene med plads til 400 personer,

en multihal til små og store formidlingsaktiviteter, et uddannelses- og undervisningscenter, et konferencecenter, faciliteter til en række nye tiltag med fokus på forskning og innovation samt restaurant, café og butik.

Det Ny Experimentarium indpasses arkitektonisk i den bydel, der siden 1991 er vokset frem omkring Experimentarium. Bygningen får et nyt arkitektonisk udtryk, som signalerer, at den rummer Danmarks Science Center.

Experimentarium ligger i Tuborg Havn, som i de seneste 10 år har ændret sig markant, med arkitektonisk flotte bygninger som sine naboer.

Experimentariums visionære fremtidsplaner

Udbygningen og fornyelsen af den nuværende bygning går hånd i hånd med en ambitiøs fremtidsvision. Visionen er, at Experimentariums indsats skal skabe indsigt og styrke handlekraften hos det enkelte menneske, og vi vil arbejde for, at naturvidenskab og teknik kommer til at spille en central rolle i fremtidens videnssamfund.

Experimentariums betydning skal manifestere sig som en målrettet indsats for at få interessen for naturvidenskab, teknik og sundhed til at spire og gro hos den enkelte. Vi vil formidle faglige budskaber på en måde, alle kan forstå og lære af.

Denne ambitiøse vision skal rummes i Det Ny Experimentarium. Det kræver en ekstraordinær indsats i de kommende år for at udvikle nye formidlingsformer og -aktiviteter.

I 2012 besøgte 308.262 gæster i alle aldre Experimentarium. I Det Ny Experimentarium forventer vi et årligt besøg på 450.000 gæster. Det gør Experimentariums opgave endnu mere betydningsfuld – og større.

En uvurderlig hjælp

Experimentarium rummer en guldgrube af erfaring med formidling af naturvidenskab og teknik. Erfaringen er ikke kommet af sig selv. Den utrolige støtte og opbakning, vi gennem mere end 22 år har modtaget fra især fonde, erhvervsliv og offentlige institutioner, har været en afgørende faktor for Experimentariums succes. En anden afgørende faktor er den anerkendelse, vi får fra de tusindvis af gæster, der hvert år vælger at besøge vores formidlingscenter og i gennemsnit tilbringer fire timer i udstillingerne.

Mange af Experimentariums udstillinger og aktiviteter, store som små, er skabt sammen med partnere og donatorer, der ser en værdi i at fremme naturvidenskabelig interesse til glæde for samfundet og den enkelte borger.

Der er brug for en kæmpe indsats for at sikre, at naturvidenskab og teknik kommer til at spille en central rolle i fremtidens videnssamfund. Den indsats vil Det Ny Experimentarium være med til at løfte. Og vi har brug for al den støtte, vi kan få, både økonomisk og på andre måder.

Experimentariums Erhvervsklub 2012

BASF A/S, COWI A/S, Dansk Energi, Dansk Gasteknisk Center a/s, Dansk Industri, Dansk Metalarbejderforbund, Danske Bank A/S, DELTA, Dansk Elektronik, Lys & Akustik, DONG Energy, Forca A/S, FORCE Technology, Gentofte Kommune, Hovedbiblioteket, Haldor Topsøe A/S, IDA, Ingeniørforeningen i Danmark, Industriens Arbejdsgivere i København, LEO Pharma A/S, Lundbeckfonden, Microsoft Danmark, Novo Nordisk A/S, NIRAS, Rådgivende ingeniører og planlæggere A/S, Oticon A/S, Rosendahl A/S, RUC - Institut for Natur, Systemer og Modeller, Scandinavian Tobacco Group Gavefond, Selecta A/S, Siemens Danmark A/S, Sund & Bælt Holding A/S, TrygFonden

Finansiering af det nye

Det er en gave for mig at få lov at lede Experimentarium, mens vores direktør leder Udbygningsprojektet. Experimentarium er et superstærkt brand, og medarbejderne lever og ånder for stedet. En af mine vigtigste opgaver er at sikre finansiering af det nye indhold, vi ønsker at udvikle og præsentere for publikum, når vi åbner Det Ny Experimentarium i 2015. Kim Gladstone Herlev, viceadministrerende direktør

Donatorer og sponsorer 2012

Experimentarium takker de mange samarbejdspartnere og donatorer, der har støttet science centrets virksomhed i 2012. Støtten har gavnet tusindvis af danskere, både på Experimentarium og rundt omkring i det ganske land.

TrygFonden

Novo Nordisk Fonden

Industriens Fond

Lundbeckfonden

DONG Energy

Styrelsen for Forskning og Innovation

Ministeriet for Børn og Undervisning

Udenrigsministeriet

Center for Kultur- og Oplevelsesøkonomi

Statens Kunstfond

Egmont Fonden

Hempelfonden

EU-Kommissionen

Det Obelske Familiefond

Otto Mønstedts Fond

Metroselskabet

Gentofte Kommune

Naturstyrelsen

Den Danske Maritime Fond

Ole Kirks Fond

Ludvig og Sara Elsass Fond

Dansk Industri

Arbejdsmarkedets Feriefond

Dansk Energi

DI Energibranchen

E-museumspuljen

ELFORSK

Finansiering af Experimentarium

Experimentarium er en erhvervsdrivende fond med et almen-nyttigt formål. Der er således ingen ejere, der forventer et årligt overskud. Til gengæld forventer de mange tusinde brugere, at Experimentarium tilbyder aktuelle og attraktive udstillinger, værksteder, shows, events osv. Landets skoler forventer nye undervisningsmaterialer og aktiviteter. Avislæsere forventer spændende naturvidenskabelige nyheder, og en lang række interessenter forventer at kunne hente hjælp og inspiration.

Experimentarium gør, hvad der står i vores magt, for at udbrede kendskabet til – og interessen for – naturvidenskab. Både på selve science centret og rundt omkring i det ganske land.

Nye udstillinger og aktiviteter bliver til i dialog med fonde, virksomheder, offentlige institutioner og forskellige organisationer, som alle har et fælles mål med Experimentarium omkring samarbejdet og med den økonomiske støtte, de yder. Og vi oplever stor forståelse for de betingelser, Experimentarium arbejder under – nemlig at gode idéer først kan realiseres, når de nødvendige midler er tilvejebragt.

Hovedudstillingens nye familiemedlem, *VAND – et hav af oplevelser*, tiltrækker børn i alle aldre. Udviklet i samarbejde med TrygFonden

Selve driften af udstillingen på Tuborg Havnevej 7 finansieres primært af entré fra stedets besøgende. Dertil kommer et tilskud fra Ministeriet for Børn og Undervisning, som i 2012 var 4,1 millioner kroner.

Hans Kongelige Højhed Prins Joakim og Hans Højhed Prins Felix var de første til at hoppe på surfboardet og afprøve Danmarks første, største og tørreste surfbølge i udstillingen *VAND - et hav af oplevelser*

Energiproduktion og -forbrug gjort håndgribeligt i samarbejde med DONG

Experimentarium – Danmarks science center

Siden 1988 har Experimentarium involveret børn, unge og voksne i naturvidenskab og teknik.

15. april 1988: Experimentarium åbner prøveudstillingen *Menneske – her er din krop* på Østerbro. Udstillingen bliver besøgt af 71.900 gæster på tre måneder.

9. januar 1991: Hendes Majestæt Dronningen, ledsaget af Hans Kongelige Højhed Prinsgemalen, indvier Experimentarium på Tuborg Havnevej 7 i Hellerup.

21. marts 2005: Experimentarium runder 5 millioner besøgende.

15. april 2008: Experimentarium køber bygningen på Tuborg Havnevej og bliver herre i eget hus.

1. januar 2013: Experimentarium indleder sit ambitiøse udbygningsprojekt.

Experimentarium er en privat erhvervsdrivende fond med et almen-nyttigt formål. Den støtte, vi gennem årene har modtaget fra fonde, virksomheder og forskellige puljer er helt vital for udvikling af Experimentariums udstillinger og øvrige formidlingsaktiviteter.

Experimentariums DNA

Experimentarium har defineret sit DNA, som er det grundsyn, formidlingen baseres på:

Experimentarium er en fond med et almen-nyttigt formål. Formålet er at fremme interessen for naturvidenskab og teknik. Naturvidenskab er kulturbærende og nødvendig for at forstå os selv som mennesker og den verden, vi lever i. Experimentariums særkende er at skabe involverende oplevelser for folk i alle aldre. Sanserne er det vigtigste for at kunne lære. Derfor er kroppen det centrale omdrejningspunkt i vores formidling.

Experimentarium er ekspert i at omsætte svært tilgængeligt naturvidenskabeligt stof til letforståelige budskaber. Siden 1986 har Experimentarium skubbet til grænsen for, hvordan man formidler naturvidenskab og teknik gennem lærerige oplevelser, der både underholder og vækker undren.

Experimentarium – du bliver sjovt nok klogere.

Ulykke på Experimentarium

Tirsdag d. 24. april 2012 skete der et alvorligt uheld i udstillingen *Vand – et hav af oplevelser*. En 4-årig dreng faldt ned fra *Bølgen* og pådrog sig et såkaldt indvendigt kraniebrud. *Bølgen* blev straks lukket og åbnede først igen 7. juli. I den mellemliggende periode blev *Bølgen* bygget om og godkendt af Teknologisk Institut og Politiet.

Experimentariums personale er dybt berørt af hændelsen, som er den første af så alvorlig karakter i stedets 22 års lange historie. Den tilskadekomne dreng er kommet sig uden mén og har siden besøgt Experimentarium på ny.

Udstillinger

Experimentarium er kendt for udstillinger, som sætter sanserne i spil. Gennem 22 år har vi videreudviklet og fornyet den interaktive udstillingsgenre, og en række af vores udstillinger rejser rundt i verden til glæde for et stort, internationalt publikum. I 2012 blev tre nye udstillinger præsenteret for publikum, mens arbejdet med yderligere tre udstillinger pågår.

Vand – et hav af oplevelser

Vand er et af de mest populære temaer i Experimentariums udstilling. *Vand – et hav af oplevelser* er udviklet i et tæt partnerskab med TrygFonden, som også har finansieret projektet. Udstillingen åbnede for publikum 23. marts og omfatter en række opstillinger, som ikke er set før i verden.

Markedsføringen af udstillingen havde i 2012 fokus på *Bølgen* som den store, hæsblæsende oplevelse. Derudover rummer Experimentarium.dk mange spændende naturvidenskabelige fakta om vand, undervisningsmateriale til grundskolens tre niveauer og en quiz.

Publikum kommer helt tæt på fortiden i *Dinosaurerne – følg sporet*. Pigerne ligger i en dinosaur-rede og lytter til, hvad æggene har at fortælle

De 5 baderåd, som *Vand – et hav af oplevelser* formidler

Udviklet af TrygFonden og Dansk Svømmeunion

1. Lær at svømme

Når du kan svømme, kan du redde dig selv og andre fra at drukne. Vælger du at gå i vandet, selvom du ikke kan svømme, bør du finde et sted, hvor du kan bunde, og hvor vandforholdene er rolige.

2. Gå aldrig alene i vandet

Når I er flere, kan I holde øje med hinanden og reagere hurtigt, hvis noget går galt. Det giver større sikkerhed for alle. Undgå farlige lege i vandet og råb aldrig om hjælp for sjov.

3. Læs vinden og vandet

Brug dine øjne og din sunde fornuft, før du bader. Tjek vandets dybde og strømforhold og hold øje med vindens retning. Ved fralandsvind driver badedyr, gummibåde og luftmadrasser hurtigt til havs. Der er også øget risiko for brandmænd. Ved pålandsvind er der øget risiko for revlehuller med kraftig udstrømning.

4. Lær stranden at kende

En ny strand kan være fuld af overraskelser, der ikke kan ses med det blotte øje. Spørg de lokale eller en livredder om strandens særlige forhold, før du går i vandet. Passerer der en hurtigfærge, der kan give store bølger? Er stranden kendt for at være meget stejl? Er der moler eller hofder, som påvirker strømmen? I udlandet skal du også være opmærksom på undersøiske rev eller farlige dyr. Læs også altid strandens oplysningsskilte.

5. Slip ikke børnene af syne

Hold dig tæt ved badende børn, så I kan se og høre hinanden, og du kan nå at gribe ind, hvis det bliver nødvendigt. Selv større børn, der svømmer godt i en svømmehal, kommer nemt i vanskeligheder i mødet med havets strøm og bølger. Hold godt øje med børn og sørg for ikke at blive distraheret.

PaNIK

Udstillingen *PaNIK* består af tre separate opstillinger, hvor kunst og naturvidenskab mødes. Udstillingen er støttet af Kunstrådet, åbnede d. 25. maj og vises som minimum frem til maj 2013.

Dinosaurerne - følg sporet

Dinosaurer er en klassiker på Experimentarium. Udstillingen *Dinosaurerne - følg sporet* præsenteres med en spændende og lidt uhyggelig scenografi. Udstillingen åbnede 11. oktober og bliver forlænget, så den vises helt frem til februar 2014.

Sitet tilknyttet *Dinosaurerne - følg sporet* benytter en lidt usædvanlig navigation, hvor den besøgende møder indholdet ved at scrolle i stedet for at klikke. Herved bevæger man sig langt ned under jordens overflade, hvor fossilerne og omfattende viden om fortidsøglerne findes. Her finder man også quiz, vendespil, lav din egen dinosaur og en umådelig populær tegnekonkurrence.

Opfindelser - en idé kan forandre verden

Udstillingen *Opfindelser - en idé kan forandre verden* sætter fokus på ny dansk teknologi og er den første udstilling af sin art på Experimentarium. *Opfindelser - en idé kan forandre verden* er muliggjort af en stor donation fra Industriens Fond, og åbningen finder sted d. 23. maj 2013.

Vintersport

Vintersport er ligeledes et nyt tema for Experimentarium. Udstillingen udvikles i et tæt nordisk samarbejde med Experimentarium som projektleder. De involverede parter er Heureka (Helsingfors, Finland), VilVite (Bergen, Norge) og Tekniska Museet (Stockholm, Sverige). *Vintersport* åbner februar 2014 på Experimentarium.

På Banen

Udstillingen med arbejdstitlen *På Banen* handler om naturvidenskab og innovation i den tredje verden. Udstillingen udvikles i samarbejde med Udenrigsministeriet (Danida) og Universe. Den eksperimenterer med en ny formidlingsform, hvor publikum arbejder i hold og på tid med at løse forskellige opgaver. Udstillingen præsenteres på Experimentarium i slutningen af 2014.

PULS

PULS er et ambitiøst forskningsprojekt, der er muliggjort af en stor donation fra Novo Nordisk Fonden. Forskningsprojektet gennemføres i et tæt samarbejde med Steno Health Promotion Center og omfatter en ny udstilling om sund livsstil samt forskellige supplerende aktiviteter. Målet er at stimulere og understøtte dialog om bevægelse og sundhed i familien og give en fælles oplevelse med fokus på sund livsstil. Udstillingen åbner i 2015.

Lys og Farver

Lys og Farver er arbejdstitlen på en permanent udstilling. Udstillingen er støttet af Lundbeckfonden og Hempelfonden og åbner samtidig med Det Ny Experimentarium ultimo 2015. Formålet er at øge bevidstheden og nysgerrigheden omkring lysets egenskaber via en æstetisk og sanselig oplevelse.

Opslagstavlerne på gangene bugner af interessante naturvidenskabelige artikler samt presseklip med Experimentarium som afsender

Andre aktiviteter på Experimentarium

Experimentarium udvikler og gennemfører en lang række formidlingsaktiviteter, der supplerer udstillingen og understøtter formålet om at skabe interesse for naturvidenskab og teknik. Aktiviteterne er målrettet alle aldersgrupper – børn, unge og voksne – og foregår både i og udenfor udstillingens åbningstid.

Gentofte Science Sekretariat

Experimentarium og Gentofte Kommune etablerede i 2012 et science sekretariat for grundskoler bemandet med to medarbejdere fra Experimentarium og to af kommunens naturfagskonsulenter. Sekretariatet skal hjælpe skolerne med at benytte Experimentarium i undervisningen. Alle kommunens elever har fri adgang til Experimentarium.

Aktualitet i udstillingen

I fem år har vi med udgangspunkt i nye videnskabelige erkendelser løftet både kvaliteten og kvantiteten af videnskabsformidlingen i Danmark. Næste skridt for os er at få al den nyeste forskning ud i udstillingen, så vi både har hands-on og minds-on fra naturvidenskabens verden i udstillingen.

Charlotte Koldbye, videnskabsjournalist

Energiagent for en dag

DONG og Experimentarium udviklede i 2008 udstillingen *Energi* som en permanent udstilling. Som supplement til udstillingen har parterne sammen videreudviklet skoleværkstedet *Energiagent for en dag*, og sidste skud på stammen er en app til mobiltelefonen, som aktiverer eleverne i udstillingen.

Jagten på den grønne energi

I 2012 fik Experimentarium en ny mobil app. Værkstedsforløbet for skoler *Energiagent for en dag* blev udvidet med et digitalt forløb, *Jagten på den grønne energi*, hvor skoleelever på mellemtrin og udskoling skal løse en energiudfordring og finde den grønne energi på mobiltelefonen.

X-talks

X-talks er Experimentariums registrerede varemærke for interaktionsdrevne foredrag. Foredragene er designet til at involvere publikum, og som regel er Experimentariums Store Scene fyldt til bristepunktet med tilhørere. Der afholdes foredrag i regi af udstillingen *Opfindelser – en idé kan forandre verden* med støtte fra Industriens Fond. Ligeledes afholdes der foredrag med støtte fra Forsknings- og Innovationsstyrelsen.

Forskningsformidling

I tæt partnerskab med Lundbeckfonden arbejder Experimentarium på at kommunikere den forskning, som støttes af fonden. Det sker i form af artikler og events. Eksempelvis gemmeførtes i 2012 en række Lundbeck fond Lectures med fokus på dansk forskning, blandt andet på hjerneforskning, mørkt stof og ondskab.

Nyhedsproduktion

Experimentariums Nyhedsredaktion omfattede ved udgangen af 2012 ni medarbejdere, som alle er involveret i produktion af naturvidenskabelige nyheder via forskellige medier: dagblade, ugeblade, magasiner, web-tv, radio m.v.

Annoncering

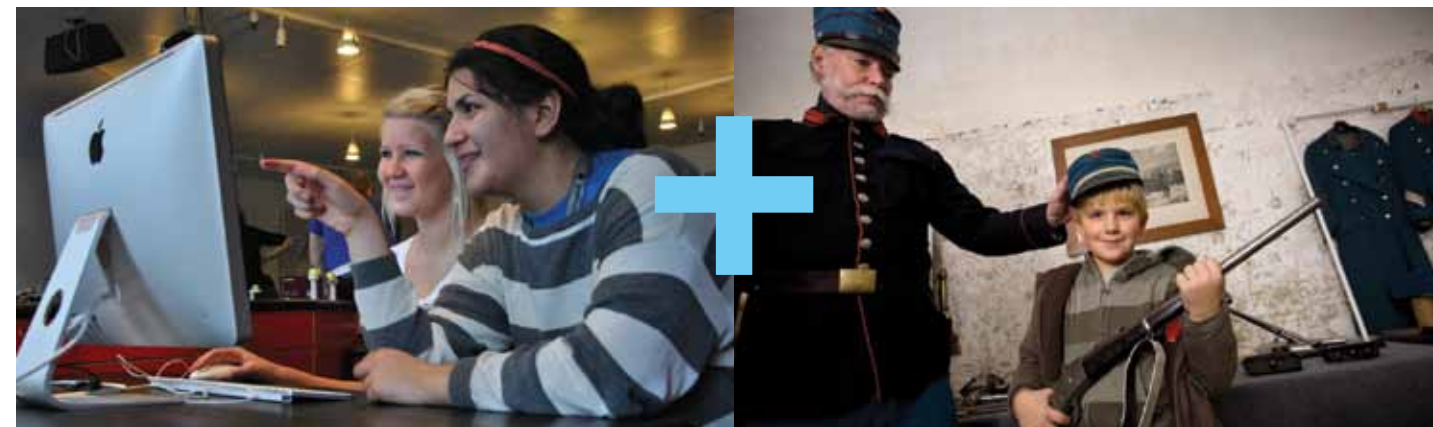
Experimentarium har i 2012 arbejdet med annoncering på velbesøgte internetsider. Samtidig er vi blevet en del af Kulturklik, som er et markedsføringssamarbejde mellem museer i København og omegn. Disse to fornyelser har medført en betydelig forbedret eksponering af vores annoncer.

Presseomtale

Omtale af Experimentariums aktiviteter i medierne kan omregnes til den værdi, eksponeringen ville have repræsenteret, hvis det havde været annoncer. Experimentarium opnåede i 2012 omtale til en værdi af 6.234.196 kr. Dette markerer en stigning i forhold til foregående år.

m.experimentarium.dk

55% af danskerne mellem 16 og 74 (kilde: Danmarks Statistik) tilgår internettet fra mobile enheder såsom mobiltelefoner og tablets. Det stiller nye krav til præsentationen af hjemmesider, som skal tilpasses det nye format. m.experimentarium.dk tilgodeser den mindre skærmstørrelse, og navigationen er tilpasset de ændrede eksponeringsforhold.

Med Xciters Digital filmer eleverne naturvidenskabelige fænomener og forklarer, hvad der sker ud fra slow motion optagelser

Aktiviteter udenfor Experimentarium

Experimentariums ønske om, at interessen for naturvidenskab og teknik skal spire og gro hos den enkelte, kræver en fortsat national indsats. I 2012 var Experimentarium både digitalt og fysisk til stede over hele landet.

Innovation i skolen

Experimentarium og Industriens Fond afholder en landsdækkende skolekonkurrence om innovation som en supplerende aktivitet til udstillingen *Opfindelser – en idé kan forandre verden*. Til skolekonkurrencen udvikles et digitalt ressourcerum til undervisningen. Skolekonkurrence og ressourcerum er tillige støttet af Ministeriet for Børn og Undervisning.

DM i Sol

Danmarksmesterskabet i Sol – Jagten på skyggen er titlen på en national skolekonkurrence i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden. Konkurrencen blev gennemført i 2012 og gentages i en ny version i 2013.

Experimentarium flytter ind på *Garderhøjfortet*, der i 2013 åbner som et oplevelsescenter drevet af Experimentarium

X citers Digital

Gennem de seneste otte år har Experimentarium videreudviklet og forfinet undervisningsmetoden *Xcitors*, hvor elever formidler til elever. Denne metode er benyttet til at give skoletrætte elever en god oplevelse med at udføre demonstrationer og eksperimenter. Projektet er blevet til med støtte fra Den Obelske Familefond og samarbejder med en række kommuner, bl.a. Guldborgsund, Høje-Taastrup og Frederiksberg Kommuner.

FARVER

Sammen med J. F. Willumsens Museum udviklede Experimentarium i 2012 en webportal for grundskolens 4.-6. klasse. Portalen tager udgangspunkt i, at farvelære både har en kunstnerisk og en naturvidenskabelig indgangsvinkel. Projektet er mulig gjort med støtte fra Ministeriet for Børn og Undervisning, e-museumspuljen samt Ole Kirks Fond.

Garderhøjfortet og Befæstningsprojektet

Gentofte Kommune har betroet Experimentarium opgaven at udvikle og drive Formidlingscenter *Garderhøjfortet*. Det indebærer udvikling af aktiviteter og scenografi samt undervisningstilbud på fortet. *Garderhøjfortet* åbner i 2013 som udflugtsmål for skoleklasser og institutioner samt danske og udenlandske gæster.

Innovation Match

Med støtte fra Forsknings- og Innovationsstyrelsen og 18 danske virksomheder og videninstitutioner har Experimentarium etableret netværket *Innovation Match*. Netværket arbejder med at styrke den innovative tankegang og motivere teknologiske fremskridt. I 2012 afholdt netværket en række events og eksperimenterede med netværksformen.

Videndeling i medicinalindustrien

Experimentarium, Lundbeck A/S og Novo Nordisk A/S udvik-

lede i 2012 nye kreative metoder og værktøjer til effektiv viden- deling med støtte fra Center for Kultur- og Oplevelsesøkonomi. Målet var at dele relevant viden på en effektiv måde, så nye produkter kan komme hurtigere på markedet. Projektet er baseret på Experimentariums mangeårige erfaringer med at formidle ”tung” viden på en levende og engagerende måde.

Mobil udstilling for Metroselskabet

Experimentarium udviklede i 2012 en mobil udstilling for Metroselskabet. Udstillingen åbnede på Rådhuspladsen i København ved Kulturnatten og skal i de kommende år bevæge sig rundt mellem Metroselskabets byggepladser i Københavnsområdet. Den interaktive udstilling skal give borgerne et indblik i byggeriet af den kommende Metro.

Internationale aktiviteter

Experimentariums direktør Asger Høeg var en af initiativtagerne til det europæiske netværk af science centre og -museer. Netværket bærer navnet *Ecsite* og er siden etableringen for 20 år siden vokset til at omfatte ikke færre end 400 institutioner i 50 lande. Experimentarium spiller fortsat en meget stor rolle internationalt, hvilket afspejler sig i europæiske udstillingskonsortier og i EU-støttede projekter.

TWIST

Experimentarium leder et stort, europæisk projekt med 11 partnere. Projektet er navngivet *Towards Women In Science and Tecnology (TWIST)* og skal styrke bevidstheden om kvinders rolle og repræsentation i naturvidenskab. Projektet omfatter udstillinger og aktiviteter på science centre og museer i hele Europa.

ILLUMINATE

Experimentarium deltager i projektet *ILLUMINATE* sammen med fem andre udstillingssteder i Europa. Gennem projektet får deltagerne support og rådgivning om LED-belysning i udstillingen, og en del af den nuværende belysning bliver udskiftet. Det betyder en bedre belysningskvalitet og et begrænset energiforbrug.

ENGINEER

Projektet *ENGINEER* omfatter 24 partnere og har til formål via en række undervisningsmaterialer, lærerkurser og undervisningsrelaterede aktiviteter at få sat ingeniørfaget og den innovative problemløsende tilgang til naturfagene på skoleskemaet i grundskolen.

KiiCS

Experimentarium deltager i projektet *KiiCS*, som sætter fokus på koblingen mellem kunst og videnskab. Gymnasieelever og formidlere på Experimentarium mødes med kunstnere over flere workshops, hvor de sammen udvikler opstillinger.

Places

Experimentarium er partner i *Places*-projektet sammen med Gentofte Kommune. Projektet har til formål at udvikle og udbrede konceptet om *Cities of Scientific Culture*.

Forskning bryder vaneoplevelser

Forskningen kan på nogle områder ændre den måde, Experimentarium arbejder på. Sammen med udviklerne søger vi at nytænke udstillingerne og gøre dem endnu mere relevante og lærerige for vores gæster. At blive ”sjovt nok klogere” gælder ikke kun for gæsterne, men også for os selv.
Mai Murmann, post.doc.

Udlejning af udstillinger

Experimentarium har faciliteter og kompetence til selv at udvikle og producere udstillinger. Nogle udstillinger er permanente, andre er temporære. Sidstnævnte udlejes til andre science centre og museer. Experimentarium har lige nu seks udstillinger til udlejning.

Hjernen fra 1997

Særudstillingen *Hjernen* har været udlejet til Espace des Sciences, Rennes i Frankrig, fra 24. september 2011 til 11. marts 2012. Herefter har den været vist på Experimentarium.

Sport & Spinat fra 2005

Sport & Spinat blev præsenteret på Universe indtil oktober 2012 og er udlejet til Pusat Sains Negara i Kuala Lumpur, Malaysia, fra december 2012 til august 2013.

Xtrem fra 2007

Xtrem blev præsenteret på Naturhistorisches Museum, Wien, Østrig, fra 27. oktober 2011 til 26. april 2012 og derefter på Experimenta – Science Center der Region Heilbronn, Tyskland, fra 17. maj til 15. november 2012.

Sanse fra 2010

Sanse bliver præsenteret på Naturalis, Leiden, Holland, fra oktober 2012 til januar 2015.

Udstillingerne *Xtrem* og *Sanse* er netop udviklet og produceret i samarbejde med Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen i Bruxelles, Belgien, og Nederlands Centrum voor Biodiversitet, Naturalis i Leiden, Holland.

Hjernen fra 2009

Hjernen er udviklet og produceret i samarbejde med Universum, Göteborg, Sverige og Continium, Kerkrade, Holland. Udstillingen blev præsenteret på Continium fra oktober 2011 til september 2012, hvorefter den bliver præsenteret på VilVite i Bergen, Norge, fra oktober 2012 til september 2013.

En Verden På Spil

En Verden På Spil blev præsenteret på Teknikens Hus, Luleå, Sverige, frem til februar 2012. I august 2013 bliver udstillingen vist på Glomdalsmuseet, Elverum, Norge.

Regnskab

Regnskabet for 2012 udviser en omsætning på 77,3 mio. kr. og et overskud på 769.000 kr. Experimentariums reserver udgør ultimo 2012 8,5 mio. kr.

Budgettet for 2013 er baseret på en forventning om 323.000 besøgende. Budgettet udviser et overskud på 516.000 kr.

Regnskabet for 2012 er revideret af BDO Statsautoriseret Revisionsaktieselskab. I tiden efter regnskabs aflæggelse er der ikke indtruffet hændelser, som giver anledning til at ændre på forventningerne til 2013.

Kim Gladstone Herlev, viceadministrerende direktør

Experimentarium - mere end 2900 Hellerup

Mange tror, at vi kun er i Hellerup, men vi laver mange flere ting. Vi udvikler f.eks. webbårne aktiviteter, bl.a. et om farver, hvor eleverne på tværs af skoleskema oplever at billedkunst og natur og teknik tilsammen giver en langt større indsigt og oplevelse, end de kunne hver for sig. Bent Poulsen, projektleder

Vand skal der bare til på Experimentarium. Der plaskes ivrigt overalt, mens forståelsen for vand og vind støt vokser

Annual Report 2012

The Experimentarium Expansion Project

2012 was a very special year for Experimentarium!

Since purchasing the building in 2008 Experimentarium has worked purposefully to create the foundation for a comprehensive expansion of the science centre. Donations received from a range of Danish foundations have ensured that the Expansion Project be initiated at the start of 2013.

The expansion of Experimentarium is occurring upwardly, meaning that the building is adding two additional floors. The building is also undergoing extensive renovation and refurbishment which will give it a new architectural style. And the building's infrastructure will be adapted to meet the needs that must be filled in order to run a modern science centre with half a million visitors each year.

The project will bring a significant expansion of the total exhibition area. Indoors, it will create an additional 2800 m² of space, thus affording the possibility of presenting new permanent and temporary exhibitions. And outdoors, a long-held wish will be fulfilled to provide education in natural science and technology in the open air. This will take place on the roof of the new building at a height of 18 metres, where a new 2,400 m² exhibition area will lend Experimentarium an entirely new dimension.

Overall, the New Experimentarium will have over 10,000 m² exhibition space compared with the present approx. 6,000 m².

The new building contains a range of new facilities: More visitor workshops, a flex-stage with space for 400 people, a mul-

ti-purpose hall for small and large educational activities, an education and instruction centre, facilities for a number of new initiatives with focus on research and innovation along with a restaurant, café and shop.

The New Experimentarium fits architecturally into a neighbourhood that has emerged around Experimentarium since 1991. The building will feature an architectural look that visually signals its presence as the home of Denmark's Science Centre.

Always a good day

Our visitors are interested and inquisitive and become absorbed in things. You come in contact with visitors who are open to surprise. Such as when a 9-year-old boy told me that we wouldn't get them flies in the *Creepy Crawly* exhibition to lay eggs because they were all males.

Lucas Eriksen, Pilot

Experimentarium's visionary plans for the future

The expansion and renewal of the current building go hand in hand with an ambitious vision for the future. The vision is that Experimentarium should contribute to create insight and strengthen the empowerment of the individual, and we will work toward natural science and technology playing a central role in the knowledge-based society of the future.

Experimentarium's significance will manifest itself as a goal-oriented enterprise aimed at stimulating and promoting interest in natural science, technology and health in the individual. We will strive to communicate educational messages in a way that everyone can understand and learn from.

This ambitious vision is part of the New Experimentarium. It demands extraordinary effort in the coming years in order to develop new types of education and activities.

In 2012, Experimentarium welcomed 308,262 visitors of all ages. In the New Experimentarium, we expect annual visitor figures of 450,000. This makes Experimentarium's task even more important – and bigger.

We always attract a lot of guests when we demonstrate the hot air balloon in our front hall

Priceless support

Experimentarium is home to a treasure trove of experience in the promotion of natural science and technology. And this experience did not come out of nothing. The incredible backing and support we have received over more than 22 years from foundations, the business world, and public institutions have been a decisive factor in Experimentarium's success. Another decisive factor is the acknowledgement we get from thousands of visitors each year who choose to visit our science centre and spend an average of four hours exploring the exhibitions.

Many of Experimentarium's exhibitions and activities, both large and small, are created together with partners and donors who see value in promoting interest in natural science and technology for the benefit of society as well as the individual citizen.

A massive and concerted effort is required to ensure that natural science and technology play a central role in the knowledge-based society of the future. The New Experimentarium will be part of this effort, and we need all the support we can get – both financially as well as in other ways.

ENERGY is made in cooperation with DONG. Focus in on why our consumption and production of energy is a key issue to all of us

Financing Experimentarium

Experimentarium is an independent non-profit science communication centre with the main objective of promoting interest in natural science and technology. There are no owners expecting annual profits. On the other hand, the many thousands of visitors expect topical and attractive exhibitions, workshops, shows, events, etc. Denmark's schools expect new educational materials and activities. Newspaper readers expect exciting news from the world of natural science, and many others expect to receive help and inspiration.

Experimentarium does everything possible to broaden knowledge of – and interest in – natural science, both within the science centre itself and throughout the country.

New exhibitions and activities are realised through dialogue with foundations, businesses, public institutions and various organisations, all of which pursue a common goal with the collaboration and financial support that they offer. And we experience a great deal of understanding for the conditions under which Experimentarium operates – that good ideas can only be realised once the necessary means are made available.

The operation of the exhibition at Tuborg Havnevej 7 is itself financed primarily by admission fees paid by visitors to Experimentarium. In addition, Experimentarium received a DKK 4.1 million subsidy from the Ministry of Children and Education.

Entrusted funds

I strive to manage the foundation's donations so it allows us to make the most of every crown. The money provides the possibility to create universes that stimulate a sense of wonder and the desire to learn more. We often reach children and adults who aren't at all interested in natural science.

Tina Dalhoff, project manager

Donors and sponsors 2012

Experimentarium wishes to thank the numerous partners and donors who have supported the work of the science centre in 2012. The support has benefited thousands of Danes, both at Experimentarium and throughout the country.

Thanks to:

TrygFonden Foundation, Novo Nordisk Foundation, The Danish Industry Foundation, the Lundbeck Foundation, DONG, the Danish Agency for Science, Technology and Innovation, the Ministry of Children and Education, the Ministry of Foreign Affairs of Denmark, the Danish Maritime Foundation, the Center for Culture and Experience Economy, the Danish Arts Foundation, the Egmont Foundation, the Hempel Foundation, the European Commission, the Danish Nature Agency, Gentofte Municipality, the Ole Kirk Foundation, the Otto Mønsted Foundation, the Obel Family Foundation, the Ludvig and Sara Elsass Foundation, Metroselskabet, the Confederation of Danish Industry, Danish Energy Industries Federation, e-museumspuljen, ELFORSK and the Labour Market Holiday Fund.

A clean exhibition means happy visitors

A clean environment is important for the overall experience at Experimentarium. When the visitors are happy, it motivates me to do my best. It is very satisfying to contribute to everything working out behind the scenes.

Constance Appiah, service assistant

Experimentarium – Denmark’s science centre

Since 1988, Experimentarium has involved children, youth and adults in natural science and technology.

15 April 1988: Experimentarium opens the test exhibition entitled *Man – here is your body* in Østerbro. The exhibition receives 71,900 visitors in three months.

9 January 1991: Her Majesty The Queen, accompanied by His Royal Highness Prince Henrik, inaugurates Experimentarium at Tuborg Havnevej 7 in Hellerup.

21 March 2005: Experimentarium visitor figures exceed 5 million.

15 April 2008: Experimentarium purchases the building on Tuborg Havnevej and becomes master of its own house.

1 January 2013: Experimentarium initiates its ambitious expansion project.

Experimentarium is an independent non-profit science communication centre with the main objective of promoting interest in natural science and technology. The support we have received over the years from foundations, businesses, and various funds and subsidies have proved vital to the development of Experimentarium’s exhibitions and other communications activities.

Experimentarium’s DNA

Experimentarium has defined its DNA, which is a basic view upon which its communications are founded:

Experimentarium is an independent non-profit science communication centre with the main objective of promoting interest in natural science and technology. Natural science is a culture-bearer and thus necessary for us to understand ourselves as humans and the world in which we live.

Experimentarium’s hallmark is creating engaging experiences for people of all ages. The senses are the most important tools when it comes to learning. The body is therefore the central focal point in our communications. Experimentarium is expert at transforming difficult-to-access natural science materials into easily understandable messages.

Since 1986, Experimentarium has pushed the limits of how we communicate and promote natural science and technology through educational experiences that both entertain and stimulate a sense of wonder.

Experimentarium – funnily enough, you get smarter.

Accident at Experimentarium

On Tuesday, 24 April 2012 a serious accident occurred at the exhibition *Water – a world of adventure*. A 4-year-old boy fell from *The Wave* and sustained an internal skull fracture. *The Wave* was closed immediately, reopening on 7 July. In the intervening period, *The Wave* was rebuilt and approved by both the Danish Technological Institute and the Danish police.

Experimentarium staff members were deeply affected by the incident, which was the first serious incident of its kind in the 22-year history of the science centre. The injured boy has since recovered and revisited Experimentarium.

Exhibitions

Experimentarium is known for exhibitions that engage and tantalise all of the senses. Over the course of 22 years we have developed and renewed the interactive exhibition genre and a number of our exhibitions travel around the world to the delight of a large, international audience.

In 2012, three new exhibitions were presented to the public while work progresses on three additional exhibitions.

Water – a world of adventure

Water is one of the most popular themes in the Experimentarium exhibition. *Water – a world of adventure* was developed in a close partnership with the TrygFonden Foundation, which also provided financial support for the project. The exhibition opened to the public on 23 March 2012 and includes a number of displays that had not been seen before.

Exhibition marketing in 2012 focused on *The Wave* as the big breathless experience. In addition, Experimentarium.dk contains many interesting natural science facts about water, educational materials for the three levels of primary school, and a quiz.

In *Dinosaurs – follow the trail* children and adults alike are walking in the footsteps of these prehistoric giants

The 5 Bathing Guidelines

Developed by TrygFonden Foundation
and the Danish Swimming Federation

1. Learn to swim

When you know how to swim, you can save yourself as well as others from drowning. If you choose to enter the water even though you cannot swim, you should find a spot where your feet can touch the bottom and where water conditions are calm.

2. Never go into the water alone

When you are in a group, you can keep an eye on one another and react quickly if something goes wrong. This means greater safety for everyone. Avoid playing dangerous games in the water and never yell for help just 'for fun'.

3. Read wind and water conditions

Use your eyes and your common sense before you go swimming. Check water depth and current conditions, and keep an eye on wind direction. Offshore winds can quickly push bathing toys, rubber dinghies and air mattresses out into deep water. There is also a risk of encountering jellyfish. Onshore winds bring the risk of rip currents with strong outflow.

4. Get to know the beach

A new beach can be filled with surprises that cannot be seen with the naked eye. Ask the locals or a lifeguard about the special conditions of the beach before you enter the water. If a ferry passes, does it make large waves? Is the beach known for having a steep drop-off? Is there sediment or breakwaters that influence the current? When abroad, you should also be aware of undertows or dangerous fish or animals. You should also always read the information signs posted on the beach.

5. Don't let the children out of your sight

Stay close to children in the water so that you can see and hear one another, and so you can act quickly if necessary. Even bigger children who can swim well in a swimming pool can get into trouble when encountering currents and waves in open water. Keep a close eye on children and try not to get distracted.

PaNIK

The *PaNIK* exhibition consists of three separate displays where art and natural science meet. The exhibition received support from the Danish Arts Council, opened on 25 May 2012 and will be open to visitors at least until May 2013.

Dinosaurs – follow the trail

Dinosaurs are a classic at Experimentarium. The exhibition *Dinosaurs – follow the trail* features an exciting and slightly eerie display design. The exhibition opened on 11 October 2012 and has been extended until February 2014.

The website supporting *Dinosaurs – follow the trail* utilises a somewhat unusual navigation where the visitor accesses content by scrolling rather than clicking the mouse. This allows the user to move deep down under the earth's surface where the fossils and in-depth knowledge about the giants of the past can be found. The website offers a quiz, games, the chance to create your own dinosaur, and an incredibly popular drawing contest.

Inventions – an idea can change the world

The exhibition *Inventions – an idea can change the world* brings focus to new Danish technologies and is the first exhibition of its kind to be held at Experimentarium. *Inventions – an idea can change the world* is made possible by a large donation from the Danish Industry Foundation and opens on 23 May 2013.

Winter sports

Winter sports is also a new theme for Experimentarium. The exhibition is developed in a close Nordic cooperation with Experimentarium serving as project leader. The involved parties are Heureka (Helsingfors, Finland), VilVite (Bergen, Norway) and The Museum of Technology (Stockholm, Sweden). *Winter sports* opens in February 2014 at Experimentarium.

On Track

The exhibition with the working title *On Track* deals with natural science and innovation in the Third World. The exhibition is being developed in cooperation with the Ministry of Foreign Affairs of Denmark (Danida) and Universe. It experiments with a way of communicating where visitors work in teams and against the clock to solve various tasks. The exhibition will be presented at Experimentarium at the end of 2014.

PULSE

PULSE is an ambitious research project made possible by a large donation from the Novo Nordisk Foundation. The research project is performed in a close cooperation with the Steeno Health Promotion Center and comprises a new exhibition on a healthy lifestyle as well as various supplementary activities. The goal is to stimulate and support dialogue on movement and health in the family and to provide a collective experience with a focus on a healthy lifestyle. The exhibition will open in 2015.

The *Xciters* project enables the students to teach their peers within science subjects

Light and Colours

Light and Colours is the working title of a permanent exhibition. The exhibition receives support from the Lundbeck Foundation and the Hempel Foundation and opens along with the New Experimentarium at the end of 2015. The goal is to increase awareness of and curiosity about the qualities of light through an aesthetic and sensory experience.

Other activities at Experimentarium

Experimentarium develops and performs a wide range of communications activities to complement the exhibitions and support the purpose of stimulating interest in natural science and technology. The activities are targeted to all age groups – children, youth and adults – and take place both within and outside of exhibition opening hours.

Gentofte Science Secretariat

Experimentarium and Gentofte Municipality established a science secretariat in 2012 for primary schools staffed with two employees from Experimentarium and two natural science consultants from the Municipality. The Secretariat is tasked with assisting schools in utilising Experimentarium in educational activities. All students in the Municipality enjoy free admission to Experimentarium.

Energy agent for a day

DONG and Experimentarium developed an exhibition entitled *ENERGY* in 2008 as a permanent exhibition. As a supplement to the exhibition, the partners have joined to create the school workshop called *Energy agent for a day*, and the final touch is a mobile phone app that activates students attending the exhibition.

The hunt for green energy

In 2012 Experimentarium introduced a new mobile application. The school workshop *Energy Agent for a day* was expanded to include a digital course, *The hunt for green energy*, where middle school pupils and those in grades 6-10 are tasked with solving an energy challenge and finding the green energy.

X-talks

X-talks are Experimentarium's registered trademark for interaction-driven lectures. The lectures are designed to involve the audience, and in general the Experimentarium Big Stage is filled to capacity with spectators. Lectures are held in connection with the exhibition. *Inventions* with support from the Danish Industry Foundation. Lectures are also held with support from the Ministry of Science, Innovation and Higher Education.

Research promotion

In a partnership with the Lundbeck Foundation, Experimentarium works with promoting research supported by the foundation. This takes place in the form of articles and events. For example, in 2012 a number of Lundbeck Fond Lectures were given with focus on Danish research, including brain research, dark matter and evil.

News production

Experimentarium's News Department employed nine staff members at the end of 2012, all of whom are involved in the production of natural science news through various forms of media: newspapers, weeklies, magazines, web-TV, radio, etc.

Advertising

In 2012, Experimentarium worked with advertising on popular internet websites. We have also become part of Kulturklik, which is a marketing cooperation between museums located in Copenhagen and its surrounding areas. These two innovations have led to significantly improved exposure of our adverts.

Press coverage

Media coverage of Experimentarium's activities can be calculated as the value represented by the exposure if it had been through advertising. In 2012, Experimentarium achieved press coverage valued at DKK 6,234,196. This is an increase in comparison with the previous year.

m.experimentarium.dk

55% of Danes between the ages of 16 and 74 (source: Statistics Denmark) access the Internet from mobile devices such as mobile phones and tablets. This brings new requirements for websites that must adapt to the new formats.

Activities outside Experimentarium

Experimentarium's wish to stimulate and interest in natural science and technology in the individual requires a continued nationwide effort. In 2012, Experimentarium was present across the country in both physical and digital form.

Keep the brain sharp by training and challenging it. Do normal things in a different and more difficult way

Innovation in the school

Experimentarium and the Danish Industry Foundation hold a nationwide school competition on innovation as a supplementary activity to the exhibition *Inventions – an idea can change the world*. A digital resource facility for educational purposes was developed especially for the school competition. The competition and resource facility also receive support from the Ministry of Children and Education.

Danish Championship in Sun

The Danish Championship in Sun – Seek the shade is the title of a national school competition in cooperation with the Danish Cancer Society and the TrygFonden Foundation. The competition took place in 2012 and will be repeated in 2013.

Xciters Digital

Over the last 8 years Experimentarium has developed and refined *the Xciters youth to youth educational method*. This method is utilised to provide school-weary pupils with positive experiences through performing demonstrations and experiments. The project was realised through support from the Obel Family Foundation and the participation of a number of municipalities, including Guldborgsund, Høje-Taastrup and Frederiksberg.

Cool science girls are doing their utmost to brake with the prejudice against women's role in the scientific world

COLOUR

Together with J. F. Willumsens Museum, Experimentarium developed a web portal in 2012 for grades 4-6 in primary school. The portal is based on the idea that the study of colours has both an artistic and a natural science perspective. The project was made possible with support from the Ministry of Children and Education, the e-museum grant and the Ole Kirk Foundation.

Garderhøj Fort and Fortification project

Gentofte Municipality has entrusted Experimentarium with the responsibility for developing and operating the Garderhøj Education Centre. This includes developing activities and display design as well as educational facilities at the fort. *Garderhøj Fort* opens in 2013 as a field trip destination for school classes and institutions as well as Danish and foreign visitors.

Innovation Match

With support from the Ministry of Science, Innovation and Higher Education and 18 Danish businesses and research institutions, Experimentarium has established the *Innovation Match* network. The network focuses on promoting innovative thought and motivating technological progress. In 2012 the network held a series of events and experimented with the network format.

Knowledge sharing in the pharmaceutical industry

In 2012, Experimentarium, Lundbeck and Novo Nordisk developed new creative methods and tools for effective knowledge sharing with support from the Centre for Culture and Experience Economy. The aim was to share relevant knowledge in an effective way so that new products can reach the market faster. The project is based on Experimentarium's long-time experience with promoting 'heavy' knowledge in a lively and engaging manner.

Mobile exhibition for the Copenhagen Metro Company

In 2012 Experimentarium developed a mobile exhibition for the Copenhagen Metro Company. The exhibition opened on City Hall Square in Copenhagen on Culture Night and in the years to come it will move between the Metro construction sites in the Copenhagen area. The interactive exhibition will provide citizens with insight into the construction of the new Metro stations.

International activities

Experimentarium's Executive Director Asger Høeg was one of the initiators of the European network of science centres and museums. The network is entitled Ecsite and since its foundation 20 years ago it has grown to encompass no fewer than 400 institutions in 50 countries. Experimentarium continues to play a large international role which is reflected in the European exhibition consortiums and in European Union-supported projects.

TWIST

Experimentarium leads a large European project with 11 partners. The project is entitled *Towards Women In Science and Technology (TWIST)* and is intended to increase awareness of women's roles and representation in the natural sciences. The project comprises exhibitions and activities in science centres and museums throughout Europe.

ILLUMINATE

Experimentarium participates in the *ILLUMINATE* project with five other exhibition sites throughout Europe. The project provides participants with support and advice on LED lighting in exhibitions, and a portion of the current lighting is replaced with new installations. This results in improved lighting quality and significant energy savings.

ENGINEER

The *ENGINEER* project includes 24 partners with the purpose of raising students’ awareness of engineering and its innovative approach to problem solving through the development of educational materials, teaching courses and education-related activities.

KiiCS

Experimentarium participates in the *KiiCS* project which focuses on the link between art and science. Secondary school students and Experimentarium staff members meet with artists in a series of workshops in which they team up to design installations and displays.

Places

Experimentarium is a partner in the *Places* project along with Gentofte Municipality. The purpose of the project is to develop and disseminate the concept of *Cities of Scientific Culture*.

Leasing of exhibitions

Experimentarium has the facilities and competences to develop and produce its own exhibitions. Some of the exhibitions are permanent while others are temporary. The temporary exhibitions are leased to other science centres and museums. Experimentarium currently has six exhibitions available for leasing.

The Brain from 1997

Special exhibition *The Brain* was leased to Espace des Sciences in Rennes, France, from 24 September 2011 to 11 March 2012. It was then presented at Experimentarium.

Sport & Spinach from 2005

Sport & Spinach was presented at Universe until October 2012 and has been leased to Pusat Sains Negara in Kuala Lumpur, Malaysia, from December 2012 until August 2013.

Xtremes from 2007

Xtremes was presented at Naturhistorisches Museum (Museum of Natural History) in Vienna,Austria, from 27 October to 26 April 2012. It was then presented at Experimenta – Science Center der Region Heilbronn, Germany, from 17 May to 15 November 2012.

Senses from 2010

Senses is being presented at Naturalis, Leiden, Netherlands, from October 2012 until January 2015.

The exhibitions *Xtremes* and *Senses* were developed and produced in cooperation with Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (The Royal Belgian Institute of Natural Sciences) in Brussels, Belgium, and Nederlands Centrum voor Biodiversity Naturalis (NCB Naturalis, the Netherlands Centre for Biodiversity) in Leiden, Netherlands.

The Brain from 2009

The Brain was developed and produced in cooperation with Universeum, Gothenburg, Sweden, and Continium, Kerkrade, Netherlands. The exhibition was presented at Continium from October 2011 to September 2012, after which it was presented at VilVite in Bergen, Norway, from October 2012 until September 2013.

A World in Play

A World in Play was presented at Teknikens Hus, Luleå, Sweden, until February 2012. In August 2013 the exhibition will open at Glomdalsmuseet, Elverum, Norway.

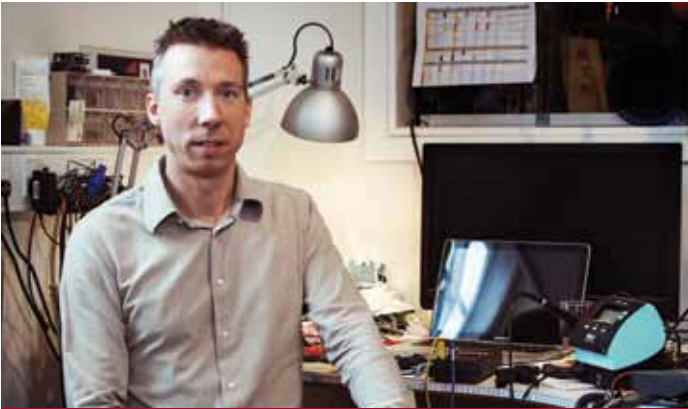
Accounts

The accounts for 2012 show revenues of DKK 773 million and a profit of DKK 769,000. The Experimentarium financial reserves amounted to DKK 8.5 million at the end of 2012.

The 2013 budget is based on the expectation of 323,000 visitors. The budget shows a surplus of DKK 516,000.

The 2012 accounts were audited by BDO State-Authorised Public Accountants. No events have occurred since the presentation of the financial statements which could give rise to altered expectations for 2013.

Kim Gladstone Herlev, Deputy Executive Director

It has to withstand a lot

When we use mechanical and electronic elements in our displays, we don’t compromise on using industrial equipment for the simple reason that, just like in industry itself, our equipment must work 24/7. Experience shows that making this a priority is the most inexpensive route over the long term.
Brian Johansen, electronics mechanic

Bestyrelse/Board

Jannik Johansen (formand), Peter Augustinus (næstformand), Anders Eldrup, Fritz Schur, Hans Peter Jensen, Charlotte Rønhof, Lene Lange Jesper Rasted (m), Kristoffer Bredahl (m), Lene Hybel Kofod (m), Sheena Laursen (m)
(m) = Valgt af medarbejderne / Elected by the employees

Chefgruppe 2012

Asger Høeg, Administrerende direktør
Kim Gladstone Herlev, Viceadministrerende direktør
Lone Isaksen, Udstillingschef
Hanne Haack Larsen, Driftschef
Lise Rud Kinch, Salgs- og marketingchef
Morten Busch, Chef for medier og læring
Erik Johansen, Økonomi- og administrationschef
Per Velk, Chef for kommerciel afdeling

Åbningstider/Opening Hours

Mandag, onsdag – fredag 9.30-17.	Monday, Wednesday – Friday 9.30-17
Tirsdag 9.30-21	Tuesday 9.30-21
Lørdag, søndag og helligdage 11-17	Saturday, Sunday and holidays 11-17
Lukket 24-25/12, 31/12, 1/1	Closed on 24-25/12, 31/12, 1/1

We take our own medicine
Our work focuses on innovation in *Innovation Match*, where we build the network between research institutions and businesses. We want to be the science centre where the most intelligent and inventive people in natural science and technology come together to meet and create.
Susanne Odgaard, manager of Experimentarium’s Innovation Centre

Resultatopgørelse

Resultatopgørelse
for 1. januar – 31. december 2012
Kurs Euro 746,04, USD 565,91   beløb i 1.000 kr

Indtægter	2012	2011
Entréindtægter	28.170	36.241
Indtægter i butik og café	3.975	4.606
Salg af serviceydelser	14.084	9.727
Andre indtægter	5.326	4.455
Tilskud	20.892	14.702
Modtaget statsstøtte	4.130	4.130
Financielle poster	328	528
Indtægter i alt	76.905	74.389
Udgifter		
Andre eksterne udgifter	16.054	27.562
Personaleomkostninger	49.655	39.864
Afskrivninger	10.427	6.509
Udgifter i alt	76.136	73.935
Årets resultat	769	454

Miljøregnskab	2012	2011
Elforbrug (kWh)	971.911	1.003.674
Fjernvarme (Gj)	5.319	4.843
Vandforbrug (m³)	3.674	4.223

Hellerup, 15. maj 2013
Administrende direktør Asger Høeg
Viceadministrende direktør Kim Gladstone Herlev

Revisor BDO – Foranstående resultatopgørelse og balance er en forenklet udgave af årsregnskabet, herunder ved udeladelse af noter.

Balance
pr. 31. december 2012
beløb i 1.000 kr

Aktiver	2012	2011
Anlægsaktiver		
Bygning, opbygning og indretning	104.935	109.627
Permanent udstilling	29.531	6.752
Inventar og udstyr	913	643
Driftssikringsmidler	1.520	7.127
Anlægsaktiver i alt	136.899	124.149
Omsætningsaktiver		
Varebeholdninger, igangværende arbejde	1.122	915
Tilgodehavender	84.045	71.826
Likvide beholdninger og værdipapirer	7.4679	8.400
Omsætningsaktiver i alt	92.846	81.141
Aktiver i alt	229.745	205.290
Passiver	2012	2011
Egenkapital		
Grundkapital	300	300
Dispositionsfond	8.201	7.433
Egenkapital i alt	8.501	7.733
Gæld		
Leverandører af varer og tjenesteydelser	2.427	1.097
Periodeafgrænsningsposter	190.891	187.708
Anden gæld	27.926	8.752
Gæld i alt	221.244	197.557
Passiver i alt	229.745	205.290

Income Statement

Income Statement
for 1 January – 31 December 2012
Rate of Exchange Euro 746,04, USD 565,91   amount in DKK 1,000

Income	2012	2011
Admission revenue	28,170	24,014
Shop and café sales	3,975	3,535
Sale of services	14,084	11,784
Other income	5,326	4,889
Contributions from fundraising	20,892	26,297
State subsidy	4,130	4,100
Financial entries	328	495
Total income	76,905	75,114
Expenses		
Other external expenses	16,054	28,594
Salaries and wages	49,655	40,621
Depreciation	10,427	5,860
Total expenses	76,136	75,075
Net income for the year	769	39

Environmental Audit	2012	2011
Electricity consumption (kWh)	971,911	840,337
District heating (Gj)	5,319	5,540
Water consumption (m³)	3,674	3,843

Hellerup, 12 May 2012
Executive Director Asger Høeg
Deputy Executive Director Kim Gladstone Herlev

Auditor BDO - The above income statement and balance sheet is a simplified version of the original, hereunder by the omission of the notes.

Balance Sheet
As of 31 December 2012
amount in DKK 1,000

Assets	2012	2011
Non-current assets		
Building modifications, installations	104,935	114,397
Main exhibition	29,531	8,004
Equipment	913	543
Endowment funds	1,520	6,980
Total non-current assets	136,899	129,924
Current assets		
Inventories and work in progress	1,122	835
Accounts receivable	84,045	27,225
Cash and bonds	7,4679	19,428
Total current assets	92,846	47,488
Total assets	229,745	177,412
Capital and liabilities	2012	2011
Capital		
Foundation capital	300	300
Liquid reserve fund	8,201	6,979
Total capital	8,501	7,279
Liabilities		
Accounts payable, trade	2,427	1,491
Deferred expenses	190,891	142,478
Other liabilities	27,926	26,164
Total liabilities	221,244	170,133
Total capital and liabilities	229,745	177,412

Samfundsregnskab

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Betalinger fra Experimentarium til samfundet									
Indeholdt A-skat, AM- og SP-bidrag og ATP	8.437.314	12.223.224	14.369.901	15.415.008	15.733.499	15.952.261	16.082.619	16.241.409	18.444.339
Nettobetaling af moms (reduceret moms, vi ikke får fradrag for)	1.551.429	1.763.306	1.265.297	847.016	994.475	624.456	676.602	998.873	1.271.092
Lønsumsafgift	714.197	822.005	1.075.013	572.322	875.128	0	0	0	0
Energiafgift på el	418.866	478.555	411.120	457.827	559.036	357.786	396.483	590.833	605.039
Ejendomsskat	410.837	439.805	462.967	484.649	254.227	0	0	0	0
Betalinger til samfundet i alt	11.532.643	15.726.895	17.584.298	17.776.822	18.416.365	16.934.503	17.155.704	17.831.115	20.320.470
Betalinger modtaget fra samfundet									
Driftstilskud fra det offentlige	3.000.000	3.200.000	3.200.000	3.200.000	4.108.960	4.070.000	4.100.000	4.130.000	4.130.000
Tilskud fra det offentlige til særudstillinger, projekter m.v.	0	1.375.504	1.330.793	3.986.908	1.410.945	2.493.028	1.392.521	4.100.213	4.609.610
Refusion vedr. Flex-jobbere m.v.	1.711.978	1.707.976	2.525.291	2.278.503	2.273.660	2.157.717	2.498.465	3.044.899	2.804.551
Refusion, sygedagpenge m.v.	212.757	697.991	1.301.049	1.744.757	703.220	904.286	1.151.778	875.519	1.290.021
Betalinger fra samfundet i alt	4.924.735	6.981.471	8.357.133	11.210.168	8.496.785	9.625.031	9.142.764	12.150.631	12.834.182
Nettobetaling til samfundet	6.607.908	8.745.424	9.227.165	6.566.654	9.919.580	7.309.472	8.012.940	5.680.484	7.486.288

Som det kan ses af ovennævnte, bidrager Experimentarium positivt til samfundet med et betydeligt beløb.

En samfundsregnskabsmodel, udarbejdet i samarbejde med ODA (Oplevelsesudvikling i Danske Attraktioner) viser, at vore 308.000 gæster i 2012 skabte en om-

sætning på 86 mill. kr., hvoraf 84 mill. kr. omsættes i lokal- og hovedstadsområdet.

Det betyder, at Experimentarium er med til at skabe 112 arbejdspladser i kommunen og andre steder i landet, som bidrager med 30 mill. kr. til de offentlige kasser i form af skatter og afgifter m.v.

Social Accounts

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Payments from Experimentarium to society									
Tax and contributions withheld at source	8,437,314	12,223,224	14,369,901	15,415,008	15,733,499	15,952,261	16,082,619	16,241,409	18,444,339
Net VAT payments (VAT that cannot be passed on)	1,551,429	1,763,306	1,265,297	847,016	994,475	624,456	676,602	998,873	1,271,092
Payroll	714,197	822,005	1,075,013	572,322	875,128	0	0	0	0
Energy tax on electricity	418,866	478,555	411,120	457,827	559,036	357,786	396,483	590,833	605,039
Property tax	410,837	439,805	462,967	484,649	254,227	0	0	0	0
Total payments to society	11,532,643	15,726,895	17,584,298	17,776,822	18,416,365	16,934,503	17,155,704	17,831,115	20,320,470
Payments received from society									
State operating subsidy	3,000,000	3,200,000	3,200,000	3,200,000	4,108,960	4,070,000	4,100,000	4,130,000	4,130,000
Subsidies for temporary exhibitions and projects	0	1,375,504	1,330,793	3,986,908	1,410,945	2,493,028	1,392,521	4,100,213	4,609,610
Reimbursement for flex-job workers, etc	1,711,978	1,707,976	2,525,291	2,278,503	2,273,660	2,157,717	2,498,465	3,044,899	2,804,551
Reimbursement, sickness benefits, etc.	212,757	697,991	1,301,049	1,744,757	703,220	904,286	1,151,778	875,519	1,290,021
Total payments from society	4,924,735	6,981,471	8,357,133	11,210,168	8,496,785	9,625,031	9,142,764	12,150,631	12,834,182
Net payments to society	6,607,908	8,745,424	9,227,165	6,566,654	9,919,580	7,309,472	8,012,940	5,680,484	7,486,288

As can be seen from the above figures, Experimentarium makes a significant positive contribution to society.

The social accounts model developed in cooperation with EDDA (Experience Development of Danish Attractions) shows that in 2012 our 308,000 visitors gener-

ated a turnover of DKK 86 million, of which DKK 84 million was spent in the local and greater Copenhagen areas.

This means that Experimentarium has contributed to creating 112 jobs in the municipality as well as other places throughout the country, and contributes over DKK 30 million to public funds in the form of taxes and other payments.

Hurtig reparation af udstillingerne

Mere end 300.000 gæster bruger årligt udstillingen. Det slider og nogle gange går opstillinger i stykker. Det er meget vigtigt for os at få lavet alle reparationer så hurtigt som muligt, så gæsterne får en god oplevelse. De mest populære opstillinger kommer forrest i køen, men vi løser alle opgaver.

Preben Jensen, reparatør

130 procent flere likes på et år

Vi bruger Facebook til at invitere vores brugere om bag kulisserne. De fleste, der besøger stedet, har ingen anelse om, at der arbejder så mange engagerede mennesker her. De sociale medier bringer os ud til brugerne, hvor de er. Det er fedt at være i dialog med folk direkte. Maria Holst Mouritzen, marketing-koordinator

